

SPRAWOZDANIE

**z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa
w latach 2016-2020**

za 2017 rok

Tarnów, marzec 2018 rok

I. Wprowadzenie

Gmina Miasta Tarnowa, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390), od kilkunastu lat prowadzi szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niniejsze sprawozdanie dotyczy działań podejmowanych w 2017 roku, zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016 – 2020, przyjętym Uchwałą Nr XXXII/303/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 30 listopada 2016 roku.

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Realizowane w ramach Programu działania obejmowały cztery obszary:

1. Podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie,
2. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
3. Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości i dostępności świadczonych usług, w tym zakresie poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr.

Sprawozdanie stanowi podsumowanie działań realizowanych w ramach Programu i zawiera dane za rok 2017, dotyczące sposobu realizacji zadań przez instytucje działające w Tarnowie, w obszarze przeciwdziałania przemocy.

II. Realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie” za 2017 rok.

1. Cel szczegółowy – Podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Przemoc jest zjawiskiem destruktywnym dla wszystkich jej uczestników, niezależnie od tego, po której stronie się znajdują. Dlatego w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania zjawisku przemocy, niezbędne jest podejmowanie działań profilaktycznych, które stanowią istotne uzupełnienie całego procesu pomagania. Jest niezwykle ważnym, by podejmować te działania we wszystkich obszarach i środowiskach. Chodzi między innymi o rozwijanie właściwych postaw i mechanizmów, już w najwcześniejszym okresie życia, które na późniejszym etapie pozwolą skutecznie bronić się przed przemocą, rozwiązywać konflikty bez jej użycia oraz w sposób właściwy na nią reagować i nie dopuszczać się jej stosowania.

Działania profilaktyczne realizowane były na poziomie informacyjnym, edukacyjnym i odejmowały takie działania jak:

1. diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa.
2. organizacja kampanii społecznych kierowanych do mieszkańców miasta dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie;
3. nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi w zakresie wprowadzenia do nauk przedmażeńskich treści dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie;
4. opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem było promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
5. prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatyw wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.
6. wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej;
7. organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Ad. 1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Działania wobec osób uwikłanych w przemoc planowane są w oparciu o diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie. Diagnoza przemocy oparta jest o dane Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz o raport pn. „Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców miasta Tarnowa” Raport ten Urząd Miasta Tarnowa zleca do realizacji co dwa lata. Ostatnio publikowany był w 2016 roku.

Ad. 2. Organizacja kampanii społecznych, kierowanych do mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa, dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

W 2017 roku po raz szósty Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie włączył się w międzynarodową Kampanię przeciwko przemocy pn. „Biała Wstążka”. Działania podejmowane w ramach Kampanii poświęcono problematyce dziecka jako osobie doświadczającej przemocy ze strony najbliższych.

Hasłem przewodnim tegorocznej kampanii były słowa Janusza Korczaka „Nie ma dzieci – są ludzie...”. Ambasadorem kampanii był Pan Wojciech Klich - tarnowski muzyk, organizator wielu imprez muzycznych, m.in. Zaduszki Dżemowe. Pan Wojciech jest także osobą angażującą się w pomoc osobom niepełnosprawnym i potrzebującym pomocy.

Działania w ramach kampanii „Biała Wstążka” rozpoczęły się już na przełomie października i listopada. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, wspólnie z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną oraz Komisariatem Policji Tarnów Centrum, zorganizował panel dyskusyjny, który adresowany był do przedstawicieli oświaty oraz pracowników żłobków, świetlic środowiskowych i specjalistycznych placówek wsparcia dziennego. Podczas spotkania dyskusja podejmowana była w czterech obszarach:

1. Psychologiczny obraz dziecka krzywdzonego - moderowany przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
2. Praktyczne aspekty procedury „Niebieskie Karty”,
3. Prawne zagadnienia dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - moderowany przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz radcę prawnego MOPS,
4. Uprawnienia Policji w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - moderowane przez Panią Agnieszkę Seyrlhuber przedstawiciela Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Komendy Miejskiej w Tarnowie.

W spotkaniu panelowym wzięło udział łącznie 55 osób.

W dniu poprzedzającym rozpoczęcie Kampanii „Biała Wstążka” odbyła się V edycja turnieju siatkarskiego pn. „**Sport Przeciw Przemocy**”, w którym udział wzięły zaproszone instytucje, organizacje oraz służby mundurowe, działające na terenie miasta Tarnowa. Głównymi celami przyświecającymi organizatorom było wspólne wyrażenie sprzeciwu wobec stosowania przemocy, promowanie idei fair play na boisku i poza nim. Turniej miał także za zadanie integrowanie grup zawodowych działających na rzecz lokalnych środowisk i społeczności.

Oficjalna inauguracja Kampanii odbyła się w dniu 27 listopada 2017 roku w Sali Lustrzanej w Tarnowie przy obecności władz miasta Tarnowa, przedstawiciele Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, przedstawiciele tarnowskich szkół oraz instytucji, które na co dzień współpracują na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podczas Kampanii dużo uwagi poświęcono spotkaniom z dziećmi i młodzieżą w ramach prelekcji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprowadzili spotkania z dziećmi na terenie specjalistycznych placówek wsparcia dziennego. Podczas pogadanek udzielono informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przekazano ulotki informacyjne dotyczące miejsc, w których osoby uwikłane w przemoc mogą uzyskać pomoc. Zorganizowane zostało 3 spotkania w następujących placówkach:

- Placówka Wsparcia Dziennego w Formie Specjalistycznej, Tarnów ul. Gumniska 25 – 15 osób,
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego „M4” w Tarnowie, ul. Parkowa 25 – 18 osób,
- Stowarzyszenie „Siemacha”, Tarnów, ul. 16 Pułku Piechoty 12 – 35 osób.

Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 68 dzieci.

Na terenie tarnowskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych organizowane były zajęcia profilaktyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie. Spotkania prowadzone były przez pracowników Zespołu ds. Pomocy Specjalistycznej i Asysty Rodzinnej oraz Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie. Profilaktyką w szkołach objęto takie placówki jak:

- III Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie – 260 uczniów,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych – 258 uczniów,
- Szkoła Podstawowa Nr 5 – 170 uczniów,
- Zespół Szkół Ekonomiczno – Gastronomicznych – 95 uczniów,
- Zespół Szkół Niepublicznych – 25 uczniów,

Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 808 uczniów.

W działania edukacyjne zaangażowany był również TOIKiWOP, który prowadził zajęcia profilaktyczne z dziećmi na terenie przedszkoli oraz szkół podstawowych. Na terenie szkół podstawowych zorganizowano 8 spotkań informacyjno - edukacyjnych w których uczestniczyło 145 uczniów. Na terenie przedszkoli odbyło się 3 spotkania. **Edukacją objęto łącznie 152 wychowanków.**

Komenda Miejska Policji – Zespół ds. Nietletnich oraz Patologii realizował zajęcia profilaktyczne w placówkach oświatowych, które dotyczyły wdrażania procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Spotkania adresowane były do kadry pedagogicznej. **Zorganizowano 4 spotkania w których uczestniczyło łącznie 96 nauczycieli.**

Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wspólnie z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tarnowie zorganizował spotkanie informacyjno – edukacyjne z zakresu zjawiska przemocy w rodzinie dla wychowawców i rodziców Przedszkola Publicznego Nr 19 w Tarnowie. **W spotkaniu udział wzięło 12 osób.**

Podczas Kampanii mieszkańcy miasta mieli możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji z psychologiem oraz prawnikiem. Porady udzielane były w MOPS oraz Fundacji im. J. H. Tarnowskiego.

Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wraz z dzielnicowymi oraz uczniami Zespołu Szkół Niepublicznych w Tarnowie, na ulicach miasta spotykali się z mieszkańcami udzielając im praktycznych informacji, dotyczących problemu przemocy w rodzinie oraz rozdawali ulotki informacyjne. Kobietom wręczane były białe róże jako symbol sprzeciwu przemocy stosowanej wobec kobiet.

W ramach tegorocznej kampanii „Biała Wstążka” dla pracowników instytucji i organizacji zaangażowanych w pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zorganizowane zostało szkolenie pn. **„Identyfikacja przemocy wobec dziecka z elementami interwencji”**. Szkolenie finansował Urząd Miasta Tarnowa. Uczestniczyli w nim przedstawiciele MOPS, Policji, MKRPA, szkół podstawowych i ponadpodstawowych, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych – **łącznie 20 osób**. Szkolenie poprowadziła Pani Jolanta Zmarzlik- przedstawiciel Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę (dawniej Dzieci Niczyje).

Zakończenie i podsumowanie Kampanii nastąpiło w dniu 1 grudnia 2017 roku podczas konferencji pn.: **„Nie ma dzieci, są ludzie”** , która zorganizowana została w Pałacu Młodzieży w Tarnowie. W konferencji udział wzięły osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w liczbie 77 osób, tj. pedagodzy, pracownicy socjalni, przedstawiciele ochrony zdrowia, policjanci, kuratorzy, pracownicy UMT. Gościem konferencji była Pani Jolanta Zmarzlik- przedstawiciel Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Na temat roli policji w przeciwdziałaniu przemocy wobec osób małoletnich głos zabrała asp. szt. Agnieszka Seyrlhuber, pracująca na co dzień

w Zespole ds. Nietletnich i Patologii przy Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie.

Informacje na temat Kampanii publikowane były w prasie lokalnej oraz telewizji regionalnej. W środkach komunikacji miejskiej, a także w tarnowskich instytucjach rozwieszono zostały plakaty. Łącznie rozwieszono 300 plakatów. W trakcie trwania Kampanii rozdano 2000 sztuk ulotek. Projekt ulotek został opracowany przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.

W 2017 roku w działania w ramach Kampanii zaangażowane były tarnowskie szkoły, przedszkola, świetlice środowiskowe, specjalistyczne placówki wsparcia dziennego. Na terenie tych instytucji odbywały się zajęcia profilaktyczne, które dotyczyły zjawiska i sposobów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeprowadzone w formie zajęć wychowawczo – profilaktycznych, audycji radiowych, przekazywanych przez szkolne radiowęzły. Odbywały się także pogadanki i prelekcje z pedagogami i psychologami, opracowane zostały gazetki szkolne na temat zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania adresowane do uczniów i rodziców. Ponadto odbyły się konkursy plastyczne, wystawy szkolnych prac, warsztaty i prelekcje, wyświetlano filmy na temat przemocy, przeprowadzano spotkania z rodzicami, organizowano happeningi.

W powyższe działania zaangażowanych było:

- **6 szkół podstawowych**

- Szkoła Podstawowa Nr 1,
- Szkoła Podstawowa Nr 8,
- Szkoła Podstawowa Nr 10,
- Szkoła Podstawowa Integracyjna Nr 11,
- Szkoła Podstawowa Nr 15,
- Szkoła Podstawowa Nr 24,

- **13 szkół ponadpodstawowych**

- Zespół Szkół Technicznych,
- Zespół Szkół Plastycznych,
- Zespół Szkół Mechaniczno – Elektrycznych,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,
- Zespół szkół Ekonomiczno – Ogrodniczych,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1,
- Zespół szkół Ogólnokształcących Nr 2,
- Zespół szkół Ogólnokształcących Nr 4,
- Zespół Szkół Niepublicznych,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych,

- Zespół Szkół Budowlanych,
- III Liceum Ogólnokształcące,
- VII Liceum Ogólnokształcące.

- **7 przedszkoli**

- Przedszkole Publiczne Nr 1,
- Przedszkole Publiczne Nr 13,
- Przedszkole Publiczne Nr 14,
- Przedszkole Publiczne Nr 15,
- Przedszkole Publiczne Nr 19,
- Przedszkole publiczne Nr 32,
- Przedszkole Publiczne Nr 34,

oraz

Stowarzyszenie „Siemacha” i Klub Integracji Międzypokoleniowej LUMEN.

Ad. 3. Nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi w zakresie wprowadzenia do nauk przedmałżeńskich treści dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od 2016 roku współpracuje z Parafią Rzymskokatolicką pw. Matki Bożej Szkaplerznej, poprzez włączenie się w realizację kursu przedmałżeńskiego. W 2017 roku w ramach kursu przedmałżeńskiego pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzili zajęcia informacyjno – edukacyjne z zakresu zjawiska przemocy w rodzinie. Uczestnikom kursu rozdane zostały ulotki dot. działalności instytucji na terenie miasta, które udzielają pomocy i wsparcia osobom uwikłanym w przemoc. Oddziaływaniami informacyjno – edukacyjnymi objętych zostało 49 uczestników kursu przedmałżeńskiego.

Ad. 4. Opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem jest promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W ramach działań profilaktycznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, kolejny już rok organizował warsztaty edukacyjne dla rodziców pn. „**Wychowanie bez klapsa**”- zajęcia adresowane były do rodziców – klientów tut. Ośrodka przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz zagrożonych problemem przemocy

w rodzinie. Celem głównym warsztatów było poszerzenie wiedzy rodziców z zakresu wychowania dzieci przy użyciu konstruktywnych metod wychowawczych. Podczas spotkań uczestnicy warsztatów mieli możliwość m.in. poszerzenia wiedzy na temat etapów rozwoju dziecka, poznawali metody umożliwiające wychowanie dziecka bez użycia przemocy, w tym sposobów reagowania w sytuacjach trudnych wychowawczo. Rodzice w trakcie spotkań zwiększali także świadomość własnych uczuć, myśli, potrzeb i motywów działań oraz uczyli się rozpoznawać własne emocje i je kontrolować.

W ramach projektu odbyły się 2 cykle szkoleniowe, składające się z 7 dwugodzinnych spotkań, spotkania odbywały się raz w tygodniu. W warsztatach uczestniczyło łącznie 14 osób, a ukończyło 3 osoby.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym zagrożonym przemocą w rodzinie mogły skorzystać ze wsparcia **asystenta rodziny**.

Praca asystentów polegała na wspieraniu rodzin, przede wszystkim poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym, m.in. w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dzieckiem, prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym gospodarowania budżetem oraz funkcjonowania społecznego.

W 2017 roku asystenci rodziny współpracowali z 119 rodzinami. 94 rodziny były objęte kontraktem socjalnym w ramach projektu socjalnego „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”. Z rodzinami uczestniczącymi w projekcie, oprócz asystentów rodziny, ściśle współpracowali również pracownicy socjalni, w oparciu o zawarty kontrakt socjalny.

W 2017 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonowała również „**Grupa wsparcia dla samotnych rodziców**”- projekt socjalny adresowany był do samotnych rodziców, korzystających ze wsparcia Ośrodka. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że rodziny te w znacznie większym zakresie niż rodziny pełne narażone są na trudności i zakłócenia w realizacji wszystkich podstawowych funkcji rodziny, a szczególnie ekonomicznej i opiekuńczo – wychowawczej. Stąd, tak istotne znaczenie w ramach działań profilaktycznych ma realizowany projekt. Jego głównym celem było wsparcie samotnych rodziców poprzez ich aktywizację społeczną i integrację. W 2017 roku odbyło się 7 spotkań w ramach w/w projektu, w których łącznie wzięło udział 4 osoby.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od września 2017 roku prowadził spotkania „**Grupy wsparcia dla rodziców**”. Grupa adresowana była do rodziców zainteresowanych wprowadzaniem zmian w swoich relacjach z dziećmi. Celem grupy było wsparcie rodziców w ich codziennym funkcjonowaniu. Podczas spotkań rodzice mieli możliwość poszerzania kompetencji rodzicielskich, zwiększenie sieci kontaktów społecznych, dostarczania

sobie nawzajem pożytecznych informacji, porad oraz wymiany doświadczeń. W 2017 roku odbyło się 6 spotkań, w których łącznie wzięło udział 8 osób.

W działania profilaktyczne zaangażowana jest Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie. Poradnia w 2017 roku prowadziła zajęcia psychoedukacyjne pn. „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**”. Zajęcia adresowane były do rodziców, wychowawców, nauczycieli i pedagogów. Celem głównym warsztatów było budowanie i wzmocnienie relacji dorosły – dziecko, w tym:

- wyrażanie oczekiwań i ograniczeń tak, aby były przez dziecko respektowane,
- rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć,
- aktywne, wspierające słuchanie,
- motywowanie dziecka do współdziałania,
- modyfikacja niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka,
- uwalnianie dzieci od grania narzuconych ról w domu i w szkole,
- wspieranie procesu usamodzielniania się dziecka,
- budowanie realnego poczucia własnej wartości dziecka,
- konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.

Warsztaty obejmowały 10 spotkań, po 4 godziny raz w tygodniu. W zajęciach wzięło udział łącznie 26 osób.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w 2017 roku realizowała również warsztat edukacyjny pn. „**Czego boi się i dlaczego buntuje się nastolatek**”. Adresowany on był przede wszystkim do rodziców nastolatków przeżywających tzw. „okres buntu”, ale również do nauczycieli i pedagogów. Celem warsztatu było pokazanie mechanizmów kierujących zachowaniem nastolatka oraz zaprezentowania możliwych sposobów radzenia sobie z trudnościami. Na spotkaniach poruszano między innymi zagadnienia charakterystycznych dla młodzieży potrzeb, sposobów w jaki nastolatki dążą do ich zaspokojenia, sposobu w jaki postrzegają i przeżywają rzeczywistość. Warsztaty obejmowały 5 dwugodzinnych spotkań raz w tygodniu i uczestniczyło w nich 16 osób.

W ramach działań profilaktycznych Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tarnowie w 2017 roku realizowała:

- warsztaty pn. „**Szkoła dla rodziców**”

Zajęcia adresowane były do rodziców dzieci z terenu miasta Tarnowa. Celem warsztatów było rozwijanie umiejętności wychowawczych w zakresie m.in.: poszerzania wiedzy na temat wychowania oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych uczestników, zachęcanie do współpracy i samodzielności, kształtowania pozytywnej samooceny, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami. W zajęciach uczestniczyło 36 osób.

- warsztaty pn. „**Profilaktyka zachowań ryzykownych**”

Adresatami zajęć byli rodzice i rady rodziców przedszkoli oraz szkół podstawowych. Celem warsztatów było kształtowanie właściwych postaw wychowawczych w celu zapobiegania powstawania zachowań ryzykownych. W zajęciach uczestniczyło 17 osób.

Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży „SIEMACHA Spot” w ramach działalności statutowej oprócz wsparcia dla dzieci i młodzieży realizuje ofertę pomocową dla rodziców. Placówka w 2017 roku organizowała cykliczne spotkania dla rodziców dzieci uczęszczających do Ośrodka. Celem spotkań było wzmocnienie posiadanych kompetencji wychowawczych. W trakcie spotkań uwzględniono również tematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ubiegłym roku odbyło się trzy spotkania, w których uczestniczyło łącznie 43 osoby.

Działania profilaktyczne obejmują również szereg działań i inicjatyw realizowanych na terenie tarnowskich przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Lp.	Instytucja	Rodzaj podjętych działań	Wskaźniki
1.	Przedszkole Publiczne Nr 32 w Tarnowie	- warsztaty dla rodziców i rady pedagogicznej pn. „Jak pomagać dziecku”. - zorganizowanie szkolenia dla rodziców i nauczycieli pn. „Mediacje rodzinne jako metoda bezkonfliktowego rozwiązywania sporów i problemów rodzinnych”.	-w zajęciach wzięło udział 17 nauczycieli oraz 36 rodziców. - w szkoleniu wzięło udział 17 nauczycieli oraz 25 rodziców.
3.	Przedszkole Publiczne Nr 34 w Tarnowie	- organizacja warsztatów pn. „Uniwersytet dla Rodziców”. Spotkanie adresowane było do rodziców tarnowskich przedszkoli i dotyczyło zagadnienia: - „Bezpieczeństwo małego dziecka we współczesnej rzeczywistości”.	- w spotkaniach uczestniczyło 32 osoby.
4.	Szkoła podstawowa Nr 2 w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”. Warsztaty adresowane były do rodziców i pracowników oświaty i dot. kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem programu było wzmocnienie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw,	- programem profilaktycznym objęto 150 rodziców.

		wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych.	
5.	Zespół Szkół Technicznych im. Ignacego Mościckiego w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”. Warsztaty adresowane były do rodziców i pracowników oświaty i dot. kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem programu było wzmacnianie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw, wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych.	-oddziaływaniami profilaktycznymi objętych zostało 200 rodziców.
6.	XXI Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „Godność człowieka”. Warsztaty adresowane były do rodziców i pracowników oświaty i dot. kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem programu było wzmacnianie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw, wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych. -realizacja programu profilaktyki zintegrowanej pn. „Archipelag skarbów”. Program adresowany był do uczniów, kadry pedagogicznej oraz rodziców i miał na celu zapobiegania niepożądanym zjawiskom społecznym takich jak alkohol, narkomania i przemoc. W ramach programu organizowano spotkania edukacyjne dla rodziców.	-oddziaływaniami profilaktycznym objętych zostało 100 rodziców. -programem objętych zostało 60 rodziców.

7.	Zespół Szkół Ekonomiczno – Ogrodniczych w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „ Godność człowieka”. Warsztaty adresowane były do rodziców i pracowników oświaty i dot. kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem programu było wzmocnienie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw, wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych.	-w programie profilaktycznym uczestniczyło 60 osób.
8.	VII Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie	-realizacja programu profilaktycznego S.Koćwina pn. „ Godność człowieka”. Warsztaty adresowane były do rodziców i pracowników oświaty i dot. kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem programu było wzmocnienie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw, wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych.	- programem profilaktycznym objęto 60rodziców.

Ad. 5. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatyw wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2017 roku podejmował działania profilaktyczne i edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców poprzez:

- udzielanie wsparcia asystenta rodziny,
- prowadzenie w środowisku intensywnej pracy socjalnej,

- warsztaty edukacyjne pn. „Wychowanie bez klapsa”,
- grupy wsparcia,
- projekt socjalny pn. „Trening budżetowy”,
- warsztaty psychoedukacyjne pn. „Używki w ciąży - Fakty i mity”.

Projekt socjalny pn. „Trening budżetowy”:

Projekt adresowany był do klientów Ośrodka, którzy mają problemy z planowaniem oraz zarządzaniem budżetem domowym. W 2017 roku odbyło się 2 cykle szkoleniowe. W projekcie wzięło udział 17 osób a ukończyło 13.

Warsztaty psychoedukacyjne pn. „Używki w ciąży , fakty i mity”:

Warsztaty adresowane były do kobiet w ciąży lub planujące ciążę, partnerów oraz do osób z najbliższego otoczenia przyszłych mam. Celem warsztatów było poszerzenie wiedzy na temat szkodliwości wszelkiego rodzaju używek stosowanych w okresie planowania ciąży i w ciąży, a także zachęcanie do dbania o własne zdrowie oraz zdrowie nienarodzonego dziecka. W 207 roku w ramach projektu odbył się 1 cykl szkoleniowy, składający się z 5 półtoragodzinnych spotkań, spotkania odbywały się raz w tygodniu. Warsztaty ukończyło 2 osoby.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w ramach działalności statutowej oprócz realizowanych warsztatów prowadzi również indywidualne konsultacje wychowawcze z rodzicami. W 2017 roku z tego rodzaju wsparcia skorzystało 598 osób.

Instytucje oświatowe z terenu miasta (przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe) podczas organizowanych spotkań dla rodziców (indywidualne konsultacje, zebrania rodziców) również udzielają indywidualnego wsparcia rodzicom . W 2017 roku 569 osób skorzystało z takich porad.

Szkoła Podstawowa nr 1 w Tarnowie dla rodziców chcących wzmocnić swoje kompetencje wychowawcze realizowała projekt pn. „ **Kawiarenka pedagogiczna**”. W ramach projektu rodzice korzystali z indywidualnych konsultacji z psychologiem i pedagogiem szkolnym. Ponadto była również możliwość zapoznania się z fachową literaturą dotyczącą problematyki rodziny. Pedagog i psycholog informował rodziców o działalności instytucji, które udzielają pomocy i wsparcia rodzinom przeżywającym różnorodne trudności. Z przedstawionej oferty skorzystało 4 osoby.

Placówki Ochrony Zdrowia realizując zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podczas prowadzonych wizyt patronażowych położnych podstawowej opieki zdrowotnej,

w indywidualnym kontakcie z pacjentem mają możliwość prowadzenia poradnictwa i edukacji rodzin, które służą w szczególności wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych. W 2017 roku położne przeprowadziły 683 wizyty patronażowe.

Ad. 6. Wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej.

Rodziny przeżywające kryzysy oraz konflikty, w tym okołorozwodowe, mają możliwość skorzystania z mediacji rodzinnych, które prowadzone są w Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej.

Mediacja to rozmowa prowadzona przy udziale neutralnego mediatora lub mediatorów, w trakcie której strony konfliktu (rodzice) podejmują próbę wypracowania akceptowalnego i obustronnie satysfakcjonującego rozwiązania. W mediacji nie ma wygranych i przegranych, gdyż strony wspólnie dochodzą do porozumienia. Pożądanym zakończeniem mediacji jest podpisanie/osiągnięcie ugody. Strony mediacji uczestniczyły w niej dobrowolnie, mediacja odbywała się w atmosferze poufności, w miejscu dla stron konfliktu neutralnym, a mediator był dla obu stron i sprawy osobą neutralną. Z mediacji korzystały osoby, które dobrowolnie zgłosiły się do Poradni lub były kierowane przez SSR na podstawie postanowień w sprawach rodzinnych i nieletnich. **W 2017 roku z mediacji rodzinnych skorzystało łącznie 12 rodzin.**

Ad. 7. Organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie prowadzi działania informacyjno – edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które kierowane były do kadry pedagogicznej oraz do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz wychowanków tarnowskich przedszkoli. Działania prowadzone były w sposób ciągły w trakcie roku oraz w ramach kampanii społecznej pn. „Biała Wstążka” (działania te zostały już opisane wyżej).

W ramach pracy ciągłej pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzą pogadanki w szkołach, które adresowane są do uczniów.

W 2017 roku zajęcia profilaktyczne prowadzone były w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 6 w Tarnowie. Odbyło się trzy spotkania w których uczestniczyło łącznie 147 uczniów.

W ramach Kampanii „Biała Wstążka” profilaktyką objęto :

- III Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie – 260 uczniów,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych – 258 uczniów,

- Szkoła Podstawowa Nr 5 – 170 uczniów,
- Zespół Szkół Ekonomiczno – Gastronomicznych – 95 uczniów,
- Zespół Szkół Niepublicznych – 25 uczniów.

oraz specjalistyczne placówki wsparcia dziennego:

- Placówka Wsparcia Dziennego w Formie Specjalistycznej, Tarnów ul. Gumniska 25 – 15 osób,
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego „M4” w Tarnowie, ul. Parkowa 25 – 18 osób,
- Stowarzyszenie „Siemacha”, Tarnów, ul. 16 Pułku Piechoty 12 – 35 osób.

Kadra pedagogiczna tarnowskich szkół, przedszkoli, żłobków oraz świetlic środowiskowych miała możliwość poszerzenia wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach organizowanego wspólnie z Komisariatem Policji Tarnów Centrum i Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną panelu dyskusyjnego. Panel był organizowany w ramach kampanii społecznej pn. „Biała Wstążka”.

TOIKiWOP w ramach kampanii „Biała Wstążka” prowadził zajęcia profilaktyczne z dziećmi na terenie przedszkoli oraz szkół podstawowych. Na terenie szkół podstawowych zorganizowano 8 spotkań informacyjno – edukacyjnych, w których uczestniczyło 145 uczniów. Na terenie przedszkoli odbyło się 3 spotkania . Edukacją objęto łącznie 152 przedszkolaków.

Komenda Miejska Policji – Zespół ds. Nietletnich oraz Patologii w ramach kampanii społecznej „Biała Wstążka” realizował zajęcia profilaktyczne w placówkach oświatowych, które dotyczyły wdrażania procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Spotkania adresowane były do kadry pedagogicznej. **Zorganizowano 4 spotkania w których uczestniczyło łącznie 96 nauczycieli.**

W ramach działań edukacyjnych w 2017 roku Policja przeprowadziła jedno spotkanie w Klubie Seniora „Wiosna Życia” na temat przemocy wśród osób starszych. W spotkaniu uczestniczyło 20 osób.

Należy zaznaczyć, że tarnowska policja wielokrotnie na łamach lokalnych środków masowego przekazu: radia (RDN, ESKA, Kraków), prasy (TEMI,Gazeta Krakowska, MIL), telewizji (TTV, z VZMI), i portalach internetowych (pogórze 24.pl, tarnow.net itp.) oraz na stronie internetowej KMP w Tarnowie udzielała wywiadów na temat wdrażania procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieskie Karty” oraz informowała, że zachowania przemocowe są przestępstwem za które grozi odpowiedzialność karna.

2. Cel szczegółowy – Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które powoduje degradację psychiczną i społeczną jej członków. Najwięcej szkód ponosi osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Charakteryzuje ją niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność od osoby stosującej przemoc, obniżony nastrój, izolacja społeczna. Osoby doświadczające przemocy przeżywają silne poczucie winy związane z przypisywaniem sobie odpowiedzialności za akty przemocy, są przekonane, że to ich zachowanie wyzwała przemoc sprawcy. Silne powtarzające się akty przemocy powodują, że osoba która doznaje przemocy nie jest w stanie właściwie ocenić swojej sytuacji i szukać rozwiązań, skupiając się jedynie na przetrwaniu. Pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie należy do priorytetowych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy. Efektywna i profesjonalna pomoc na rzecz osób, które doświadczają przemocy powinna obejmować wielopłaszczyznowe, interdyscyplinarne działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa oraz odbudowy poczucia sprawstwa.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy w rodzinie Gmina Miasta Tarnowa podjęła takie działania jak:

1. Praca w formule Zespołu Interdyscyplinarnego;
2. Działalność Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia,
3. Współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
4. Upowszechnianie informacji o dostępnych na terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
5. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
6. Udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
7. Działalności lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;

8. Wzmocnienie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez utworzenie przyjaznych pokoi przesłuchań dla dzieci oraz stworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania osób dorosłych doświadczających przemocy w rodzinie;
9. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
10. Realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
11. Dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
12. Prowadzenie monitoringu skuteczności działań na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie;

Ad. 1. Praca w formule Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Z 2015 r. poz. 1390), Gmina Miasta Tarnowa podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

W 2017 roku w skład osobowy Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodziło, zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Tarnowa Nr 365/2011 z dnia 1 września 2011 roku, 19 osób (6 przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, 1 – Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych, 1 – Urzędu Miasta, 1 – Policji, 5 – oświaty, 1 – ochrony zdrowia, 1 – organizacji pozarządowych, 2 – kuratorów sądowych, 1- prokurator). Nadmienia się, iż w skład Zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W 2017 roku odbyło się 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło 307 Niebieskich Kart, we wszystkich przypadkach powołano grupy robocze. W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” odbyło się 1029 spotkań grup roboczych, których celem było rozwiązanie problemów związanych z przemocą w rodzinie. Skład grupy dostosowany był do indywidualnej sytuacji rodziny. W spotkaniach tych brali udział pracownicy MOPS, TOIKiWOP, MKRPA, policji, kuratorskiej służby sądowej oraz oświaty. Grupa robocza miała obowiązek spotkania się minimum dwa razy w danej sprawie. Zadaniem członków grupy roboczej było ustalenie planu pomocy rodzinie, który miał na celu przerwanie przemocy w rodzinie. Plan pomocy powstawał przy czynnym udziale osoby doświadczającej przemocy. Zadania wynikające z nałożonych przez ustawodawcę obowiązków związanych z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty” w MOPS realizowane są przez pięcioosobowy Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, wchodzący w skład działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej.

Do zadań Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oprócz koordynowania pracy grup roboczych, należało prowadzenie dokumentacji dotyczącej poszczególnych procedur „Niebieskie Karty”, składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 k.k., wnioskowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, o wydanie zarządzeń dotyczących małoletnich dzieci, kierowanie osób zarówno doznających przemocy jak i podejrzanych o jej stosowanie do specjalistów takich jak: psycholog, prawnik, lekarz psychiatra. Osoby otrzymywały informację o działalności instytucji, które pracują na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie brali także udział w interwencjach, które dotyczyły podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. W 2017 roku interweniowali w 27 takich przypadkach.

Ad. 2. Działalność Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar przemocy jest jedną z 35 takich placówek w kraju – dofinansowanych z budżetu państwa – i jedną z dwóch w województwie małopolskim, które realizuje zadania:

- a) ośrodka interwencji kryzysowej (OIK) – w ramach którego udzielał pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu do 3 miesięcy) osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych - mieszkańcom miasta Tarnowa.
- b) specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy (SOWOP) – w ramach którego udzielał kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym, schronienia osobom – ofiarom przemocy domowej do 6 miesięcy: prowadził działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- c) opracował i realizował programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- d) opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2017 roku z oferty TOIKiWOP skorzystało 338 osób (279 kobiet, 30 mężczyzn, 29 dzieci).

W celu zapewnienia całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie TOIKiWOP dysponuje 20 miejscami noclegowymi w sześciu pokojach oraz czterema miejscami noclegowymi w ramach ośrodka interwencji kryzysowej. **W 2017 roku z możliwości całodobowego schronienia skorzystało 37 osób (20 kobiet i 17 dzieci).**

Ad. 3. Współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gmina Miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie, instytucją odpowiadającą za organizowanie i nadzorowanie Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracują :

- *Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy (udział w spotkaniach grupy roboczej – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, udzielanie specjalistycznego wsparcia osobom uwikłanym w przemoc (psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, prawne), udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie),*
- *Policja – udział w spotkaniach grup roboczych – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, prowadzenie monitoringu rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,*
- *Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tarnowie - udział w spotkaniach grup roboczych – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie,*
- *Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - udział w spotkaniach grup roboczych – motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie,*
- *Oświata – udział w spotkaniach grup roboczych - współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, udzielanie podopiecznym i ich rodzicom wsparcia pedagogicznego lub psychologicznego,*
- *Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna – udzielanie osobom uwikłanym w przemoc specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, terapia rodzinna, mediacja rodzinna, psychoedukacja,*
- *Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - udzielanie osobom uwikłanym w przemoc specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, terapia rodzinna, psychoedukacja.*
- *Fundacja in. H. J. Tarnowskiego- udzielanie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, prawnego, finansowego, zawodowego.*

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy jako specjalistyczna placówka wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w ramach swojej działalności współpracuje z:

- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- Policją,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tarnowie m.in. prowadzenie grupy superwizyjnej dla kuratorów ZKSS, prowadzenie szkolenia dla kuratorów ZKSS dot. tematyki przemocy w rodzinie,
- Sądami, Prokuraturą,
- Fundacją im. H. J. Tarnowskiego,
- szkoły, przedszkola m.in. szkolenia dla pedagogów szkolnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ad. 4. Upowszechnianie informacji o dostępnych na terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W ramach tego zadania w 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie podejmował następujące działania:

- w Ośrodku prowadzona jest strona internetowa www.mops.tarnow.pl/zakladka „Przemoc w rodzinie”, gdzie osoby mają możliwość znalezienia informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy,
- pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w indywidualnym kontakcie informują o możliwościach uzyskania na terenie miasta specjalistycznej pomocy i wsparcia. Podczas kontaktu z klientem pracownicy rozdają również ulotki informacyjne (osobna ulotka została zredagowana dla osoby doświadczającej przemocy a osobna dla osoby stosującej przemoc w rodzinie),
- informacje o możliwości specjalistycznej pomocy i wsparcia rozpowszechniane były również podczas kampanii społecznej pn. „Biała Wstążka”.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w celu upowszechnienia informacji na temat swojej działalności prowadzi stronę internetową. Na stronie można znaleźć informacje o dostępnej aktualnie ofercie pomocowej oraz kontakt telefoniczny do Ośrodka. Zamieszczono również podstawowe informacje dot. zjawiska przemocy w rodzinie.

Ważnym elementem służącym uwrażliwieniu społeczeństwa na przemoc w rodzinie jest organizacja kampanii społecznych.

W czerwcu 2017 roku, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy wraz z uczniami Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. J. Szczepanika w Tarnowie oraz Szkoły Podstawowej Nr 17 w Tarnowie, po raz kolejny przeprowadził akcję uwrażliwiającą mieszkańców miasta na problem krzywdzenia dzieci, pod hasłem „**Nie bij mnie, kochaj mnie!**”.

Celem akcji było zwrócenie uwagi przechodniów na problem krzywdzenia dzieci. W dniu 13 czerwca 2017 roku mieszkańcy Tarnowa, na ławkach, przystankach autobusowych i innych - mijanych codziennie - zwykłych miejscach zastali ułożone pluszaki z opatrunkami, które w imieniu krzywdzonych dzieci, uwrażliwiały hasłem – „Nie bij mnie! Kochaj mnie!”. W tym dniu na stronie internetowej Ośrodka można było znaleźć niezbędne informacje dotyczące zjawiska przemocy wobec dziecka oraz informacje o instytucjach zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. TOIKiWOP w 2017 roku włączył się również w kampanię społeczną pn. „Biała Wstążka”.

Ad. 5. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

W 2017 roku Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie w ramach oferty pomocowej prowadził zajęcia edukacyjne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Program zajęć obejmował takie zagadnienia jak:

- definicja i charakterystyka przemocy,
- cykle przemocy: miesiąc miodowy i jego wpływ na zachowanie osoby doświadczającej przemocy,
- psychologiczne mechanizmy obronne na przemoc: wiktyimizacja, wyuczona bezradność, zjawisko prania mózgu,
- reagowanie na przemoc: jak zachowywać się w bliskim kontakcie z osobą stosującą przemoc w rodzinie, sposoby radzenia sobie ze stresem i napięciem podczas sytuacji przemocy,
- sytuacja dzieci – świadków przemocy w rodzinie,
- gdzie szukać pomocy; instytucje świadczące pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie.

W 2017 roku w ramach zajęć odbyło się pięć spotkań, w których uczestniczyło łącznie 5 osób.

Ad. 6. Udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

Na terenie miasta Tarnowa specjalistyczne poradnictwo udzielane jest w następujących miejscach:

- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Placówkach Służby Zdrowia,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej,
- Miejskim Punkcie Konsultacyjnym Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówkach oświatowych.

specjalistyczne poradnictwo świadczone osobom doświadczającym przemocy w rodzinie

Lp.	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Liczba osób objętych poradnictwem 579 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 63 • prawnym 20 • socjalnym 410 • zawodowe i rodzinne 86
2.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	Liczba osób objętych poradnictwem 338 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 321 • prawnym 117 • socjalnym 103 • zawodowym i rodzinnym 33
3.	Placówki ochrony zdrowia	Liczba osób objętych poradnictwem 5175 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 552 • psychologicznym 0 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 0
4.	Poradnia Psychologiczno - pedagogiczna	Liczba osób objętych poradnictwem 2932 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 1559 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 0

5.	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna	Liczba osób objętych poradnictwem 130 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 0 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 130
6.	Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych poradnictwem 425 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 0 • psychologicznym 0 • prawnym 269 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 0 • udzielanie porad w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, wskazanie miejsc, gdzie można podjąć leczenie odwykowe – konsultant ds. uzależnień, certyfikowani instruktor terapii uzależnień - 156
7.	Placówki oświatowe	Liczba osób objętych poradnictwem 1173 w tym: <ul style="list-style-type: none"> • medycznym 563 • psychologicznym 295 • prawnym 6 • socjalnym 62 • zawodowym 126 • rodzinnym 121

*Dane z poszczególnych instytucji nie sumują się z uwagi na możliwość korzystanie jednej osoby z kilku form wsparcia a także z powodu świadczenia przez placówki innych niż wymienione wyżej formy poradnictwa specjalistycznego.

Ad. 7. Działalność lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w ramach prowadzonej działalności prowadzi całodobowy telefon informacyjno – interwencyjny. W 2017 roku pracownicy TOIKiWOP przeprowadzili 303 rozmowy informacyjne oraz 74 interwencje telefoniczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie - Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w godzinach urzędowania (pon. 7.30 – 18.00, wt. - pt. 7.30 – 15.30) telefonicznie udziela porad oraz prowadzi interwencje. W 2017 roku pracownicy udzielili 1020 porad telefonicznych oraz przeprowadzili 27 interwencji.

Ad. 8. Wzmocnienie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez utworzenie przyjaznych pokoi przesłuchań dla dzieci oraz stworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania osób dorosłych doświadczających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Kodeksem Postępowania Karnego z dnia 6 czerwca 1997 roku (Dz. U. z dnia 1997r., Nr 89, poz 555, z późn, zm.) dzieci, które nie ukończyły 15 roku życia i jako świadkowie w sprawie, które powinny zeznawać, a doświadczyły w swoim życiu przemocy seksualnej, lub przemocy w rodzinie, mogą skorzystać z możliwości przesłuchania w specjalnym pokoju, przeznaczonym do przesłuchań dzieci, nazywanym – przyjaznym pokojem przesłuchań. W Tarnowie tego typu pomieszczenia znajdują się w siedzibie Sądu Rejonowego w Tarnowie. Sąd dysponuje aktualnie trzema przyjaznymi pokojami przesłuchań. W 2017 roku w związku z prowadzonymi postępowaniami na wniosek sądu w przyjaznych pokojach przesłuchań przesłuchano łącznie 119 dzieci.

Ad. 9. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.6), w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej”. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie opracował również procedurę postępowania w przypadku konieczności realizacji art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Zarządzenie z dnia 28 czerwca 2011r. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie w sprawie procedury odebrania dziecka przez pracownika socjalnego Miejskiego ośrodka pomocy Społecznej w Tarnowie – w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie).

W 2017 roku nie odnotowano przypadku zastosowania cytowanego przepisu prawnego w stosunku do osób małoletnich.

Ad. 10. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od listopada 2016 roku realizuje projekt pn. **„Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”**. Grupa wsparcia adresowana jest do mieszkańców miasta, doświadczających przemocy w rodzinie. Zajęcia prowadzone są przez psychologa i pedagoga/specjalistę psychoterapii uzależnień MOPS. Celem projektu było wsparcie osób doświadczających przemocy poprzez zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, sprawstwa i samosteroowności prowadzące do lepszego funkcjonowania w środowisku. Podczas spotkań poruszano następującą tematykę:

- budowanie empatycznego kontaktu i wzajemnego zrozumienia,
- udzielanie wsparcia emocjonalnego, pomocy w radzeniu sobie z lękiem przed agresorem i zmianą dotychczasowej sytuacji życiowej,
- przezwyciężenie izolacji społecznej i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa,
- odbudowanie, wzmocnienie szacunku osoby doświadczającej przemocy do samej siebie, oswobodzenie z poczucia winy,
- poszerzenie wiedzy o procedurach prawnych, możliwościach uzyskania pomocy socjalnej, medycznej i psychologicznej,
- psychoedukacja nt. przemocy w rodzinie,
- wzmocnienie pewności siebie, podniesienie samooceny,
- przywrócenie poczucia decyzyjności, sprawstwa, własnej wartości,
- zwiększenie wiary we własne możliwości, umiejętności i kompetencje.

W 2017 roku odbyło się dziesięć spotkań grupy wsparcia, w których uczestniczyło łącznie 18 osób.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2017 roku również prowadził **grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie**. Grupa miała charakter otwarty. Adresowana była do osób dorosłych, które kiedykolwiek doświadczały przemocy ze strony najbliższych i/lub obecnie funkcjonują w związkach/rodzinach przemocowych. W 2017 roku odbyło się cztery spotkania grupy wsparcia w których uczestniczyło 5 osób.

TOIKiWOP dla osób, które korzystają ze schronienia w Ośrodku z powodu doświadczenia przemocy w rodzinie realizuje program terapeutyczny. Program dostosowany jest do indywidualnych potrzeb klienta i jest tworzony w oparciu o diagnozę. Program terapeutyczny ma na celu udzielenie wsparcia osobie doświadczającej przemocy oraz ustabilizowanie jego sytuacji

życiowej. W 2017 roku programem terapeutycznym objętych zostało 12 kobiet.

Ad. 11. Zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie z dnia 30.11.2016 roku, działania zmierzające do uregulowania prawnego umożliwiającego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymania mieszkań socjalnych zostały zapisane do realizacji Wydziałowi Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Tarnowa.

Zadanie winno być zrealizowane do końca 2020 roku a w 2017 roku nie opracowano zasad/uregulowań prawnych w tym zakresie.

Obowiązująca Uchwała w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa umożliwia osobom opuszczającym ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, schroniska lub domy samotnych matek wynajem lokalu, jeżeli przed przyjęciem do placówki zamieszkiwały na terenie miasta Tarnowa. Należy podkreślić, że osoby te muszą spełniać szereg innych kryteriów. Osoby z dziećmi przebywające w w/w placówkach otrzymują maksymalną ilość punktów, co wpływa na przyspieszenie wynajmu mieszkania.

Ad. 12. Prowadzenie monitoringu skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie działania na rzecz osób uwikłanych w przemoc prowadzone są w sposób interdyscyplinarny. Taki sposób działania pozwala działać efektywniej w kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza w zakresie diagnozy rodziny oraz działań inicjowanych na rzecz jej przerwania. Skuteczność podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie widoczna jest zwłaszcza podczas analizy zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. W 2017 roku realizowanych było łącznie 486 procedur „Niebieskie Karty”, z czego 179 z nich było prowadzonych w rodzinach, w których w latach ubiegłych ujawniono przemoc, co stanowi około 37% wszystkich prowadzonych postępowań. Zakończono łącznie 347 procedur, z czego 262 procedury zakończono z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o dalszym stosowaniu przemocy w rodzinie, natomiast w 85 procedurach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w celu ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie prowadzi monitoring sytuacji osób które opuściły Placówkę z powodu ustania przemocy. W 2017 roku monitorowano sytuację 29 osób (w tym 16 kobiet i 13 dzieci).

3. Cel szczegółowy – Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoba stosująca przemoc działa zawsze z intencją, wobec osoby która jest od niej słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienia i szkody. Osoba stosująca przemoc ma najczęściej w deklaracjach i we własnym mniemaniu dobre intencje. Jest przekonana, że nie miała innego wyjścia i musiała „użyć przemocy”, jednak to osoba stosująca przemoc powinna podjąć decyzję oraz działania zmierzające do zmiany swojego zachowania. Tak więc skuteczna pomoc specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie musi opierać się o działania w stosunku do osoby stosującej przemoc, zarówno działania interwencyjne jak i pomoc psychologiczno – terapeutyczną. Interwencja przedstawicieli służb w stosunku do osoby stosującej przemoc powinna wywołać u takiej osoby motywację (wewnętrzną bądź zewnętrzną) do szukania specjalistycznej pomocy. Pomoc specjalistyczna ukierunkowana jest na naukę samokontroli oraz naukę zastępowania agresji.

W celu intensyfikacji działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie Gmina Miasta Tarnowa podjęła takie działania jak:

1. opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.
2. realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych oraz monitoring skuteczności tych programów,
3. opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz monitoring skuteczności tych programów.
4. Interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”
5. działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzające do zapobiegania kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy,
6. rozstrzygnięcia wobec osób stosujących przemoc przez Sąd Rejonowy w Tarnowie;

7. monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie,

Ad. 1. Opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.

Zgodnie z Uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014 – 2020, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie opracował informator instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie. Informatory w formie elektronicznej i papierowej przekazane zostały do Sądu Rejonowego w Tarnowie Prokuratury Rejonowej w Tarnowie oraz do Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie w dniu 14 lipca 2017 roku.

Sądowi Rejonowemu w Tarnowie oraz Prokuraturze Rejonowej w Tarnowie przekazano po 150 informatorów w wersji papierowej i informator w wersji elektronicznej. Komenda Miejska Policji w Tarnowie otrzymała 200 informatorów w wersji papierowej i informator w wersji elektronicznej.

Ad. 2. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych oraz monitoring skuteczności tych programów.

Oddziaływania korekcyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie ukierunkowane były na zmianę zachowań przemocowych poprzez rozwijanie umiejętności kontroli własnych zachowań agresywnych, minimalizowanie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz kształtowanie postawy szacunku i empatii wobec osób krzywdzonych.

W 2017 roku oddziaływania korekcyjne prowadzone były na terenie tarnowskich zakładów karnych oraz w „warunkach wolnościowych” dla osób dobrowolnie zgłaszających się i/lub objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób dobrowolnie zgłaszających się był Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy. Do Programu przystąpiło 26 osób, natomiast zaświadczenie o ukończeniu warsztatów otrzymało 8 osób.

Na terenie Zakładu Karnego w Tarnowie Mościcach w 2017 roku realizowano:

1. Autorski program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Przemoc to niemoc”. Do programu przystąpiło 7 skazanych. Zaświadczenie o ukończeniu

programu korekcyjno – edukacyjnego otrzymało 6 osób.

2. Program korekcyjno – edukacyjny „Rodzina bez przemocy” realizowany przez TOIKiWOP. Do Programu przystąpiło 13 skazanych – 11 ukończyło Program.

Zakład Karny w Tarnowie w 2017 roku realizował dwa autorskie programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie:

1. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie DULUTH. Program w 2017 roku miał dwie edycje, do których przystąpiło 35 skazanych, z tego 26 osób otrzymało zaświadczenie o ukończeniu programu.
2. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Stop przemocy – druga szansa”, realizowany pod nazwą „Zaraz wracam”. Program w 2017 roku miał dwie edycje, do którego przystąpiło 17 skazanych, z tego 16 osób ukończyło warsztaty.

Łącznie w 2017 roku oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnymi objęto 98 osób.

Dotychczas zgromadzone dane wskazują na wysoką skuteczność oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. Osoby przystępujące do programu w zdecydowanej większości powstrzymują się od zachowań przemocowych. Obrazuje to poniższa tabela.

Skuteczność oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych

Lp.	Miejsce realizacji warsztatów	Liczba osób objętych oddziaływaniami korekcyjno - edukacyjnymi	wskaźniki	wartości liczbowe
1.	TOIKiWOP,	26	-liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy	3
2.	Zakład Karny w Tarnowie Mościcach	20	-liczba osób osadzonych poddanych oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnym, które w ciągu trzech lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego	1
3.	Zakład Karny w Tarnowie	52	- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie, - liczba osób osadzonych poddanych oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnym, które w ciągu trzech lat	14 6

			zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego.	
--	--	--	---	--

Ad. 3. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz monitoring skuteczności tych programów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od grudnia 2016 roku realizuje projekt pn. „Grupa psychoedukacyjna dla osób stosujących przemoc w rodzinie”. Projekt adresowany jest do osób mieszkających na terenie miasta Tarnowa, stosujących przemoc w rodzinie. Zajęcia prowadzone są przez psychologa i pedagoga/specjalistę psychoterapii uzależnień MOPS. Celem projektu była edukacja osób stosujących przemoc w zakresie autodiagnozy, kontrolowania emocji oraz korekta zachowań przemocowych. Podczas spotkań poruszano następujące zagadnienia:

- budowanie empatycznego kontaktu i wzajemnego rozumienia,
- udzielanie informacji i wiedzy odnośnie zjawiska przemocy,
- przezwyciężanie błędnych, nieadaptacyjnych, przemocowych wzorców zachowania,
- wzmocnienie szacunku i życzliwości do osób z najbliższego otoczenia,
- poszerzenie wiedzy o procedurach prawnych, konsekwencjach stosowania przemocy,
- psychoedukacja na temat przemocy w rodzinie,
- przywrócenie kontroli nad własnym zachowaniem oraz wyrażaniem emocji.

W 2017 roku do projektu przystąpiło 17 mężczyzn. Żadna osoba nie ukończyła programu z powodu niskiej frekwencji.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w 2017 roku realizował program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Do programu przystąpiło 4 osoby. Wszyscy uczestnicy ukończyli zajęcia. Program psychologiczno – terapeutyczny podlegał ewaluacji z której wynika, że żaden z uczestników programu nie powrócił do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.

Ad. 4. Interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywało się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymagało zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieskie Karty” określało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieskie Karty” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenie stosowania przemocy wobec członków rodziny, lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Instytucja inicjująca procedurę „Niebieskiej Karty”	Rok 2017 ilość
Pomoc Społeczna – pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	27
Policja	262
Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	5
Oświata	12
Ochrona zdrowia	0
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*	1
Łącznie	307

*Członkowie MKRPA podejmują m.in. czynności w stosunku do osób z rodzin, w których już została założona procedura „Niebieskiej Karty”

Jak pokazują poniższe dane z pośród wszystkich prowadzonych postępowań związanych z przemocą w rodzinie jedynie ok 1/3 jest przedmiotem postępowania przed organami ścigania. Niewielka ilość spraw kończy się postawieniem aktu oskarżenia.

postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Lp.	wskaźniki	wartości liczbowe
1.	Liczba wszczętych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	112
2.	Liczba odmów wszczęcia postępowania w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	88
3.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	37
4.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	47

Ad. 5. Działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzające do zapobiegania kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy.

Lp.	Działania	Wartości liczbowe
1.	Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie	190 (136 osób zatrzymanych przez Policję, wobec 54 osób Prokuratura wydała nakaz zatrzymania)
2.	Środek zapobiegawczy w postaci zakazu kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie	39
3.	Środek zapobiegawczy w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą	37
4.	Zastosowanie tymczasowego aresztowania	21
5.	Zastosowanie obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach	0
6.	Zastosowanie obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania z pokrzywdzonym	3
7.	Zastosowanie obowiązku powstrzymywania się od zbliżania się do pokrzywdzonego	5
8.	Nakaz opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	3

Ad. 6. Rozstrzygnięcia wobec osób stosujących przemoc przez Sąd Rejonowy w Tarnowie.

Lp.	Wskaźniki
1.	Liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • osądzonych 130 • skazanych 119 • uniewinnionych 1 • warunkowe umorzenie postępowania 6 • umorzenie postępowania 4
2.	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • grzywny 4 • ograniczenia wolności 23 • pozbawienia wolności 33 • pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem 54
3.	Liczba orzeczeń nakładających na osoby stosujące przemoc w rodzinie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych - 3
4.	Liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie , w tym: <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie władzy rodzicielskiej(art.109§2 kro) – 2 • pozbawienie władzy rodzicielskiej (art. 111 kro) - 0
5.	Liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie 3
6.	Liczba wydanych nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego bez prawa do lokalu socjalnego - 0
7.	Liczba złożonych do Sądu Cywilnego wniosków o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny - 0
8.	Liczba orzeczeń dotyczących zobowiązania osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innymi członkami rodziny - 0

Ad. 7. Monitoring zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Lp.	Instytucja	Działania	Wartości liczbowe
1.	Prokuratura Rejonowa w Tarnowie	Liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec osoby uprzednio skazanej za czyny związane z przemocą w rodzinie (art. 207 k.k)	2
2.	Prokuratura Rejonowa w Tarnowie	Liczba wniosków prokuratora do sądu o odwołanie warunkowego zwolnienia z odbywania kary pozbawienia wolności wobec osoby uprzednio skazanej za czyny związane z przemocą w rodzinie (art. 207 k.k)	0
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Liczba zawiadomień złożonych przez pracowników socjalnych o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 k.k wobec osoby uprzednio skazanej za tego typu przestępstwo.	1

3. Cel szczegółowy – Podniesienie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawnie działający system przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Tarnowa musi opierać się o wyspecjalizowaną i profesjonalną kadrę. W związku z powyższym w Programie zostały ujęte działania również w tym zakresie. Każdy przedstawiciel służb zobowiązany do działań na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, aby działać skutecznie powinien posiadać umiejętności z zakresu rozpoznawania, diagnozy, reagowania oraz metod i narzędzi pracy z osobami uwikłanymi w przemoc. Nieodzowną sprawą jest również zapewnienie osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wsparcia w postaci superwizji, grup wsparcia lub coachingu.

Przedstawione poniżej dane pokazują, że osoby, które bezpośrednio pracują z osobami uwikłanymi w przemoc w ramach procedury „Niebieskie Karty” regularnie podnoszą wiedzę, kompetencje i umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w różnorodnych szkoleniach, konferencjach i warsztatach.

Udział służb w działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szkoleniach/konferencjach wzmacniających kompetencje zawodowe

Lp.	Instytucja	Opis realizacji	Wskaźniki
1.	Policja	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych tematyka szkoleń ilość godzin szkoleń/konferencji Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych tematyka szkoleń ilość godzin szkoleń/konferencji 	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1. „Praca z rodziną uwikłaną w przemoc- ujęcie systemowe”.</p> <p>2. „Czy przemoc ma płęć ....”</p> <p>48 godzin</p> <p>5</p> <p>56</p> <p>21</p> <p>1. „Wdrażanie procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie Niebieska Karta – zadania Policji”</p> <p>5</p>
2.	Ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych tematyka szkoleń ilość godzin szkoleń/konferencji 	<p>1</p> <p>1</p> <p>0</p> <p>1. „Identyfikacja przemocy wobec dziecka z elementami interwencji”</p> <p>8</p>
3.	Oświata	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. 	<p>22</p> <p>111</p> <p>20</p>

		<p>przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych</p> <ul style="list-style-type: none"> • tematyka szkoleń 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Panel dyskusyjny w ramach kampanii „Biała Wstążka”. 2. „Interwencja kryzysowa w sytuacji konfliktu i przemocy rówieśniczej”. 3. „Obraz dziecka krzywdzonego. Jak rozmawiać z ofiarą przemocy i agresorem”. 4. „Pornografia wśród dzieci i młodzieży” 5. Konferencja pn. „Nie ma dzieci są ludzie” 6. „Pomoc dziecku w trudnej sytuacji” 7. „Procedura Niebieskiej Karty” 8. „Identyfikacja przemocy wobec dziecka z elementami interwencji” 9. „Przemoc w rodzinie” 10. „Pomoc dziecku krzywdzonemu” 11. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Procedura Niebieskie Karty” 12. „ Przemoc – jak rozmawiać z dzieckiem” 13. Mediacje rodzinne jako metoda bezkonfliktowego rozwiązywania sporów i problemów rodzinnych”. 14. Konferencja pn. Prawa dziecka, a rzeczywistość” 15. Konferencja pn. Autoagresja – rzeczywista krzywda, symboliczne rany. 16. Konferencja pn. „ Tarnów przeciw dopalaczom” 17. Konferencja pn. „Ochrona dziecka przed przemocą” 18. Zapobieganie przemocy w rodzinie, cykle i skutki przemocy” 19. Konferencja pn. „ Przeciwdziałanie przemocy wśród dzieci. 20. „Przemoc wobec dzieci” 21. Konferencja pn. „Zagrożenia wobec dzieci w otaczającym świecie w tym zagrożenia multimedialne” 22. „Agresja i przemoc w rodzinie”.
--	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji • Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych • tematyka szkoleń 	<p>177</p> <p>8</p> <p>256</p> <p>4</p> <p>1. Szkolenie przeprowadzone przez psychologów MOPS w ramach kampanii „Biała Wstążka”</p> <p>2. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji”</p> <p>3. „Procedura Niebieskie Karty”</p> <p>4. „Przemoc wobec rodziny”</p> <p>5. „Symptomy dziecka krzywdzonego”</p> <p>6. Uniwersytet dla rodziców – bezpieczeństwo dziecka we współczesnej rzeczywistości”.</p> <p>7. Konferencja pn. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz procedura Niebieskie Karty”.</p> <p>8. Przeciwdziałanie przemocy w grupie rówieśniczej i w rodzinie”.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji 	<p>44</p>
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń 	<p>2</p> <p>5</p> <p>3</p> <p>1.Konferencja pn. „Nie ma dzieci są ludzie”.</p> <p>2.„Identyfikacja przemocy wobec dziecka z elementami interwencji”</p> <p>12</p>
5.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są 	<p>6</p> <p>16</p> <p>8</p>

	Wsparcia Ofiar Przemocy	<p>członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych</p> <ul style="list-style-type: none"> tematyka szkoleń 	<ol style="list-style-type: none"> „ Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie – prawo w praktyce”. NVC w kontakcie z klientem”. Praca z rodziną uwikłaną w przemoc – ujęcie systemowe”. Czy przemoc ma płęć”. Interdyscyplinarna współpraca. O miejscu interwencji kryzysowej w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Identyfikacja przemocy wobec dziecka z elementami interwencji” 	
		<ul style="list-style-type: none"> ilość godzin szkoleń/konferencji 		78
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	<ul style="list-style-type: none"> Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych tematyka szkoleń 		10 27 22
			<ol style="list-style-type: none"> Symulacja pracy grup roboczych i zespołów interdyscyplinarnych, Planowane zmiany przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Uproszczenie procedury „Niebieskiej Karty”, zmiany w formularzach NK. XXI Ogólnopolska konferencja przeciw przemocy w rodzinie. Procedura odebrania dziecka. Przestępstwo przeciwko rodzinie i cywilne, rodzinne i karne aspekty przeciwdziałania przemocy. Praca z rodziną zagrożoną uwikłaną w przemoc. Diagnoza dziecka krzywdzonego seksualnie. Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Identyfikacja przemocy wobec dziecka z elementami interwencji. Konferencja pn. „Nie ma dzieci – są ludzie”. 	

		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji 	104	
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych • tematyka szkoleń 	1	
			16	
			12	1. Bezpieczeństwo pracownika w kontakcie z klientem stanowiącym zagrożenie.
		<ul style="list-style-type: none"> • ilość godzin szkoleń/konferencji 	16	

Przedstawione poniżej dane wskazują, iż osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w niskim stopniu poddawane są różnym formą wsparcia służącym wzmocnieniu kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałającym wypaleniu zawodowemu.

Poradnictwo i wsparcie dla służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Instytucja	Wskaźniki	Wartości liczbowe
1.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		Członkowie MKRPA w 2017 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
2.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	<p>Liczba osób objętych superwizją:</p> <p>liczba uczestników , którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych</p> <p>ilość godzin superwizji</p>	18
			7
			80
3.	Oświata	<p>Liczba osób objętych superwizją:</p> <p>liczba uczestników , którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy</p>	3
			1

		w Rodzinie/grup roboczych ilość godzin superwizji Liczba osób objętych coachingiem: liczba uczestników , którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych ilość godzin coachingu	9 17 48
4.	Policja		Funkcjonariusze Policji w 2017 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
5.	Ochrona zdrowia		Pracownicy ochrony zdrowia w 2017 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Liczba osób objętych superwizją: liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych ilość godzin superwizji	30 22 220/10 H dla każdego uczestnika

Wnioski do dalszych działań

Gmina Miasta Tarnowa od kilkunastu lat prowadzi różnorodne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Miasta realizowane są – przez instytucje świadczące profesjonalną pomoc osobom pokrzywdzonym i ich rodzinom – programy adresowane do osób doznających przemocy oraz do osób stosujących przemoc.

Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie podnoszą swoje kwalifikacje, w tym pracownicy „pierwszego kontaktu”, m.in. nauczyciele, pracownicy ochrony zdrowia , policjanci, pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholodzy.

W celu podniesienia świadomości społecznej od sześciu lat organizowana jest na terenie Gminy Miasta Tarnowa kampania społeczna dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie. Ważna jest zatem stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu społecznym i w rodzinie. Istotne są również: stały rozwój profilaktyki – propagowanie postaw

alternatywnych wobec przemocy, nauka umiejętności społecznych i wychowawczych, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Analiza skuteczności podejmowanych działań w szczególności osobom doświadczającym przemocy.

Pomimo podejmowanych licznie działań, w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z istotnych problemów społecznych diagnozowanych na terenie miasta Tarnowa. W dalszym ciągu liczba zakładanych „Niebieskich Kart”, które wpływają do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego jest duża. Ujawnione nowe przypadki przemocy w rodzinie są efektem zwiększonej świadomości mieszkańców miasta Tarnowa, dzięki organizowanej przez MOPS kampanii „Biała Wstążka”, a także coraz większej wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska i determinacji do niwelowania jej negatywnych skutków.

Od kilku lat w mieście rocznie prowadzonych jest około 300 procedur „Niebieskie Karty”. W 2017 roku prowadzonych było 307 procedur, natomiast w ubiegłym roku liczba ta wynosiła 327. W 2015 roku prowadzono łącznie 286 procedur. Zauważalny jest wzrost postępowań prowadzonych w stosunku do osób małoletnich. W 2017 roku prowadzono 43 procedur, gdzie osobami doznającymi przemocy w rodzinie były dzieci, natomiast w 2016 roku liczba ta była znacznie mniejsza i wynosiła 31 procedur. W 2015 roku prowadzono 17 procedur, gdzie osoby małoletnie doznawały przemocy w rodzinie. Większość Niebieskich Kart wszczynana jest podczas interwencji policji.

Ważnym elementem wpływającym na skuteczność podejmowanych działań na terenie Gminy Miasta Tarnowa jest działalność dobrze rozwiniętej sieci instytucji świadczących profesjonalną, interdyscyplinarną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc. Niesienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz ich rodzinom jest zadaniem realizowanym przez różne instytucje, służby społeczne i organizacje pozarządowe.

Osoby objęte procedurą „Niebieskie Karty” posiadają więc bogatą ofertę pomocową i dostęp do specjalistów w postaci:

- pomocy psychologicznej,
- pomocy prawnej,
- pomocy socjalnej,
- pomocy w formie pracy socjalnej,
- pomocy w formie usług asystenta rodziny,
- dostępu do uczestnictwa w organizowanych warsztatach i treningach zwiększających kompetencje wychowawcze.

Wszystkie informacje zawarte w niniejszym materiale, wskazują, jak ważna jest współpraca

wszystkich służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co stanowi kluczowe osiągnięcie a także rozłożenie odpowiedzialności za zadania podejmowane w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dla podjęcia skutecznych działań pomocowych, niezbędne jest kompleksowe podejście do sytuacji, w jakiej znajduje się rodzina dotknięta przemocą, poprzez tworzenie sieci współpracy opartej o działanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Interdyscyplinarny sposób pracy, zapobiega bowiem powielaniu działań przez poszczególne służby, a przede wszystkim daje szansę na ograniczenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości. Praca w Zespole (grupach roboczych), daje możliwość uzyskania szerszej perspektywy o sytuacji osoby doświadczającej przemocy w rodzinie, dyskusji nad problemem klienta, opracowania odpowiedniego planu pomocy i przede wszystkim pozwala rozdzielić zadania dla poszczególnych instytucji.

Analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Czynniki **utrudniające** skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnów:

- niska motywacja do zmiany sytuacji życiowej i przerwania przemocy, Osoby doznające przez lata przemocy ze strony osób najbliższych pozostają w mechanizmach syndromu wyuczonej bezradności.
- Zbyt mała liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, które noszą znamiona przemocy w rodzinie. Osoby doznające przemocy nie wierzą w możliwość zmiany swojej sytuacji, często odmawiają współpracy z organami ścigania.
- Niska świadomość władzy sądowniczej i organów ścigania na temat psychospołecznych skutków funkcjonowania w rodzinie przemocowej. Wynika z tego stosunkowo niski odsetek zastosowanych środków probacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie (nakaz opuszczenia lokalu, zakaz zbliżania i zakaz kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy, dozór policyjny, nakaz uczestnictwa w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc).
- Przewlekłość postępowań sądowych.
- Przeciążenie pracowników zaangażowanych w realizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jedynie 5 osób bezpośrednio zajmuje się realizacją procedury „Niebieskie Karty”. W 2017 roku prowadzono łącznie 486 procedur (z wycień wynika, że na jednego pracownika przypada

97 procedur).

- Osoby bezpośrednio zaangażowane w prace z osobami uwikłanymi w przemoc w niewielkim stopniu objęte są specjalistycznym wsparciem w formie, superwizji, coachingu, co może przyczyniać się do obniżenia jakości świadczonej pomocy oraz wypalenia zawodowego. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w 2017 roku nie był objęty specjalistycznym wsparciem w związku z powierzonymi obowiązkami zawodowymi.

Duża ilość spraw w kompetencji jednego pracownika, z uwagi na bardzo duże obciążenie pracą z osobami dotkniętymi przemocą przybiera postać interwencyjną, czyli zatrzymania przemocy, a udzielenie wsparcia emocjonalnego i praca nad psychologicznymi mechanizmami przemocy wymaga czasu.

Czynniki **sprzyjające** skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa:

- bogata oferta pomocowa na terenie miasta Tarnowa dla osób doznających przemocy. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą liczyć na wsparcie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS, TOIKWOP), a także innych instytucjach państwowych jak SPPT, poradnia psychologiczna – pedagogiczna. W Tarnowie działa również szereg instytucji pozarządowych, działających na rzecz osób uwikłanych w przemoc (Fundacja im. H. J. Tarnowskiego, Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej), itp.
- skuteczność działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, wzmocniona jest dzięki pracy interdyscyplinarnej służb zaangażowanych w ten proces. Osoby te nieustannie podnoszą swoje kwalifikacje oraz umiejętności.
- funkcjonowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie, gdzie osoby znajdujące się w kryzysie mogą uzyskać natychmiastowe wsparcie.
- wzrost świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie i jej skutków.